Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu w roku 2011

W okresie sprawozdawczym Towarzystwem kierował Zarząd wybrany na Walnym Zgromadzeniu w roku 2008, w składzie: prof. dr hab. Zdzisław Budzyński – prezes, oraz wiceprezesi – mgr Lucjan Fac, mgr inż. Waldemar Wiglusz, sekretarz i kierownik Sekcji Nauk Humanistycznych – dr Tomasz Pudłocki, skarbnik i kierownik Sekcji Nauk Przyrodniczych i Rolniczych – mgr inż. Grzegorz Poznański, kierownik Sekcji Nauk Pedagogiczno-Psychologicznych – mgr Ewa Świtek. Ponadto skład Zarządu uzupełniali członkowie: prof. dr hab. Jolanta Kamińska-Kwak, mgr Ewa Sosnowska, mgr Marcin Duma, dr Zdzisław Konieczny, mgr Ewa Grin-Piszczek, mgr Andrzej Koperski i mec. mgr Andrzej Matusiewicz.

Komisja Rewizyjna TPN w obecnej kadencji pracowała w składzie: mgr Renata Magnowska – przewodnicząca, mgr Jarosław Dyrda – sekretarz oraz członkowie: mgr inż. Aleksander Kędzior, mgr Grażyna Jakielaszek, dr Maciej Dalecki. W skład Sądu Koleżeńskiego wchodzili natomiast, zgodnie z wyborem Walnego Zgromadzenia: mgr Stanisław Franciszek Gajerski – przewodniczący oraz członkowie: mgr Janusz Motyka i mgr Stanisław Sobczuk.

Komisja Rewizyjna odbywała okresowe posiedzenia, a ponadto przewodnicząca Komisji uczestniczyła w bieżących posiedzeniach Zarządu, w związku z czym organ kontroli wewnętrznej TPN posiadał bezpośredni dopływ do informacji o całokształcie działalności Towarzystwa. Z uwagi na brak spraw, które mogłyby być rozpatrywane przez Sąd Koleżeński TPN, nie zorganizowano żadnego posiedzenia tego organu.

W dn. 18 czerwca 2011 r., podczas Walnego Zgromadzenia członków TPN doszło do zmian w organach towarzystwa. Prezesem został wybrany dr Tomasz Pudłocki, a członkami Zarządu: mgr Jarosław Dyrda – wiceprezes ds. naukowych, mgr inż. Waldemar Wiglusz – wiceprezes ds. organizacyjnych, dr Izabela Wodzińska – sekretarz, mgr inż. Grzegorz Poznański – skarbnik, przewodniczący Sekcji Nauk Przyrodniczo-Rolniczych, mgr Agnieszka Łach – przewodnicząca Sekcji Nauk Pedagogiczno-Psychologicznych, mgr Ewa Świtek – wiceprzewodnicząca Sekcji Nauk Pedagogiczno-Psychologicznych, mgr Jacek Drozd – przewodniczący Sekcji Nauk Humanistycznych, mgr Ewa Grin-Piszczek – wiceprzewodnicząca Sekcji Nauk Humanistycznych, mgr Grzegorz Potoczny – sekretarz Sekcji Nauk Humanistycznych, a także: prof. dr hab. Zdzisław Budzyński, mgr Marcin Duma, mgr Piotr Haszczyn, mgr inż. Tadeusz Misiak, mgr Nalan Sarkady.

Do Komisji Rewizyjnej wybrani zostali: mgr Renata Magnowska jako przewodnicząca, a także dr Maciej Dalecki, mgr inż. Aleksander Kędzior, mgr Grzegorz Klebowicz, mgr Jerzy Tumidajski. Członkami Sądu Koleżeńskiego wybrani zostali: mgr Janusz Motyka, mgr Maria Siemaszko, dr Grzegorz Szopa

Członkowie TPN pracowali w ramach Sekcji: Humanistycznej, Pedagogiczno-Psychologicznej; Nauk Przyrodniczo-Rolniczych oraz Prawa, Administracji, Organizacji i Zarządzania. Szczegółowe sprawozdania z działalności Sekcji przewodniczący podadzą w „Biuletynie Informacyjnym TPN", który za rok 2011 wyjdzie w formie elektronicznej.

Zarząd Towarzystwa odbył w okresie sprawozdawczym 8 zebrań plenarnych: 8 stycznia, 25 lutego, 4 kwietnia, 29 kwietnia, 3 i 18 czerwca, 2 września, 10 listopada, 22 grudnia oraz zebrania Prezydium Zarządu: 14 stycznia, 21 stycznia, 18 lutego, 1 października, 7 października, 22 grudnia. Ze względu na bardzo trudną sytuację finansową Towarzystwa, odziedziczoną po poprzednich latach, na zebraniach Zarządu omawiano głównie kwestie związane z ratowaniem finansów TPN, kwestie gospodarcze oraz kontynuacje prac naukowych.

Niestety, z powodu dostatecznego wsparcia finansowego na działalność Towarzystwa i jego agend w 2011 r. ze strony dotychczasowych mecenasów oszczędności Towarzystwa drastycznie uległy zmniejszeniu. Pomimo licznych prób rozmów z samorządowcami oraz przedstawicielami firm prywatnych wiosną 2012 r. nie udało się sytuacji poprawić. W 2011 r. Towarzy-

stwo przetrwało głównie dzięki projektom realizowanym przez Bibliotekę Naukową, a kierowanym przez dr. Macieja Waltosia.

Pomimo zatrważającej sytuacji finansowej Towarzystwo realizowało z dużym rozmachem szereg większych i mniejszych projektów naukowych, większości *pro publico bono*. Do największych należały następujące przedsięwzięcia:

1) 31 marca w Rzeszowie, w auli II Liceum Ogólnokształcącego im. Płk. Leopolda Lisa-Kuli w Rzeszowie, a dzień później w czytelni TPN, dla młodzieży I LO im. J. Słowackiego w Przemyślu odbyła się konferencja popularnonaukowa *Między Wschodem a Zachodem – oblicza historii na przestrzeni wieków*. W roli prelegentów wystąpili studenci historii UJ. Była to już 13. sesja podejmowana wspólnie z Kołem Naukowym Historyków Studentów UJ.

2) 8 kwietnia 2011 r. w auli I LO im. J. Słowackiego w Przemyślu, we współpracy z I LO, Podkarpackim Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie Oddział Przemyśl, Instytutem Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Muzeum – Miejscem Pamięci Bełżec i Wydawnictwem „Nowa Era" udało zorganizować się konferencję szkoleniową dla nauczycieli, pt. *Holocaust w edukacji regionalnej. Teoria i praktyka.*

3) We współpracy z Komisją Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, Uniwersytetem Rzeszowskim, Państwową Wyższą Szkołą Wschodnioeuropejską w Przemyślu w dn. 25–27 maja 2011 r. TPN zorganizowało dużą konferencję *Kobieta na pograniczu kulturowym – między obyczajem, religią, narodowością a kulturą ziem polskich na tle porównawczym.*

4) Z inicjatywy mgr Bożeny Skibińskiej-Fortuny 27 V 2011 r. została zorganizowana w salach TPN wystawa p. Grażyny Kasse z Paryża – malarki (wnuczki Mariana Strońskiego, malarza, a także prezesa TPN). Wernisażowi towarzyszyła dzień później konferencja popularnonaukowa.

5) Społeczny Komitet Obywatelskiego Uczczenia Pamięci Dr. Hermana Liebermana, zawiązany z inicjatywy mgra Stanisława Sobczuka, zorganizował obchody poświęcone wybitnemu adwokatowi i parlementarzyście. W dn. 3 VI 2011 r. odbyła się główna uroczystość. Składały się na nią, poza okolicznościowymi przemówieniami: odsłonięcie okolicznościowej tablicy, panel dyskusyjny z udziałem prof. dra hab. Andrzeja Chwalby, prof. dra hab. Wacława Wierzbieńca oraz dr J. Czartoryskiej – prowadzenie dr Bronisław Majgier, oraz konferencja naukowa. Uroczystości odbyły się w budynku Wyższej Szkoły Prawa i Administracji w Przemyślu–Rzeszowie – współorganizatora dnia obchodów. Honorowy Patronat nad uroczystościami objął Prezydent Rzeczypospolitej Polski Bronisław Komorowski.

6) Towarzystwo objęło swoim Patronatem Naukowym uroczystości 130-lecia powołania Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Jarosławiu. 25 X dr T. Pudłocki wystąpił jako prelegent w sesji popularnonaukowej w Starostwie Jarosławskim, a 5 XI delegacja: dr T. Pudłocki, dr I. Mucha i mgr M. Waltoś wzięli udział w centralnych obchodach święta szkoły. Przy okazji zainaugurowano bliższą współpracę ze Stowarzyszeniem Miłośników Jarosławia. Pierwsze z cyklu spotkanie obu towarzystw obyło się 9 XII, kiedy do Jarosławia pojechało Prezydium Prezesów i dr T. Pudłocki miał wykład o historii TPN.

7) Dzięki współpracy z Polską Akademią Umiejętności w Krakowie, przy współpracy i życzliwym poparciu prof. dra hab. Juliana Maślanki, przewodniczącego I Wydziału PAU oraz dr Rity Majkowskiej, dyrektor Archiwum PAN i PAU w Krakowie, 19 listopada 2011 r. odbyła się w Krakowie konferencja i wystawa poświęcona pamięci Romana Dyboskiego i Władysława Tarnawskiego (ten drugi był związany ze środowiskiem przemyskim, m.in. jako członek TPN i syn pierwszego prezesa TPN). W uroczystościach krakowskich, współorganizowanych przez TPN, wzięła udział delegacja Zarządu w składzie: dr T. Pudłocki, dr I. Mucha (prelegenci konferencji) mgr inż. W. Wiglusz oraz mgr E. Grin-Piszczek.

8) TPN, jako członek Festiwalu „Groza, Groteska, Grabiński" był współorganizatorem szeregu imprez naukowych i kulturalnych, które od 25 XI 2011 r. organizowane są w Przemyślu i

nie tylko. Festiwal organizowany jest z okazji 125-lecia urodzin pisarza Stefana Grabińskiego.

Ze względu na stałą dbałość o podnoszenie poziomu jakości wydawnictw TPN doszło w 2011 r. do kilku poważnych zmian w składzie redakcji poszczególnych periodyków. 10 XI 2011 r. Zarząd podjął decyzję o wstrzymaniu wydawania „Acta Medica Premisliensia" (po szeregu rozmowach i korespondencji, którą prof. Z. Budzyński w imieniu wcześniejszego Zarządu prowadził z p. dr. doc. S. Sobockim). Zeszyt *Archeologia* na razie nie jest wydawany, a zeszyt *Historia* został objęty przez trzech nowych redaktorów i przyjęty został do planu wydawniczego na rok 2012. Oba zeszyty, jeszcze pod redakcją dotychczasowych redaktorek, nie ukazały się w 2011 r. Za długoletnie społeczne zaangażowanie i bezinteresowną pracę na rzecz TPN oraz środowiska archeologów i historyków obu Paniom, tj. p. prof. dr hab. Jolancie Kamińskiej-Kwak i p. mgr Ewie Sosnowskiej należą się słowa uznania i podziękowania.

Podsumowaniem pierwszego okresu działalności Zarządu był opłatek TPN 12 I 2012 r. zorganizowany w refektarzu oo. Franciszkanów-Reformatów, a poprzedzony mszą św., odprawioną przez JE ks. bpa Adama Szala. Ukoronowaniem zaś pierwszego półrocznego działania nowego Zarządu było pozytywne ustosunkowanie się Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie na pismo prezesa TPN z 5 I 2012 r. Rada Polskiej Akademii Umiejętności na posiedzeniu 24 I 2012 r. przyjęła honorowy patronat nad Towarzystwem.

W zakresie działalności wydawniczej jak zwykle dominowały sprawy związane z wydaniem 47 tomu „Rocznika Przemyskiego" (zeszyty *Literatura i* Język, *Historia Wojskowości* oraz Nauki Przyrodnicze) oraz „Biuletynu Informacyjnego TPN" za rok 2010. Ponadto wydano 2. tom *Przemyskiego słownika biograficznego* (redaktorzy: L. Fac, T. Pudłocki i A. Siciak).

W roku 2011 Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemyślu jako organizacja pożytku publicznego[1] mogło otrzymywać darowizny – 1% od podatku przekazywanych do Urzędów Skarbowych. Podobnie jak w latach ubiegłych wpłat nie zanotowano zbyt wiele, stąd też uzyskana kwota nie miała zasadniczo wpływu na stan finansów Towarzystwa. Składamy tą drogą serdeczne podziękowania tym wszystkim, którzy zechcieli podarować Towarzystwu swój 1% od podatku.

Według stanu na dzień 31 XII 2011 r. Towarzystwo liczyło 308 członków, w tym 118 kobiet i 190 mężczyzn. W roku 2011 Zarząd przyjął 13 nowych członków, a wykreślił 2.

Stan zatrudnienia w Bibliotece Naukowej TPN w Przemyślu zapewniał jedynie minimalny poziom obsługi czytelników w ograniczonym czasie. W Dziale Bibliotecznym zatrudniony był bibliotekarz (dr Maciej Waltoś), zaś w Dziale Administracyjnym i Wydawniczym jeden pracownik merytoryczny na 3/5 etatu (mgr Krzysztof Szybiak) oraz główna księgowa na 1/2 etatu (mgr Bożena Kamińska). Zatrudnienie na koniec roku 2011 r. wynosiło zatem 3 osoby, pracujące na 2,1 etatu.

Towarzystwo w dalszym ciągu nie zatrudniało, ze względu na brak wystarczających środków, osoby sprzątającej siedzibę Biblioteki. Problem ten rozwiązano poprzez zatrudnianie na czas określony słuchaczki szkoły pomaturalnej w okresie roku szkolnego na umowę-zlecenie. Członkowie władz statutowych Towarzystwa, jak również inni członkowie zaangażowani w działalność TPN wykonują wszystkie prace nieodpłatnie, z nielicznymi wyjątkami dotyczącymi działalności wydawniczej.

Dział Biblioteczny Towarzystwa, zatrudniający jednego bibliotekarza – dr. Macieja Waltosia – zajmuje się gromadzeniem, opracowaniem i udostępnianiem zasobów bibliotecznych. Warto jednak zaznaczyć, że w warunkach jednoosobowej obsługi realizacja podstawowych funkcji jest poważnie utrudniona, również w zakresie sprawowania nadzoru nad księgozbiorem, magazynami i innymi pomieszczeniami w lokalu TPN. W roku sprawozdawczym TPN uzyskało dofinansowanie z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na realizację 6 za-

[1] Status organizacji pożytku publicznego otrzymaliśmy postanowieniem Sądu Rejonowego w Rzeszowie z dnia 14 kwietnia 2005 r., sygnatura sprawy: RZ. XII NS-REJ. KRS/1235/5/256.

dań. Otrzymane środki w kwocie 62 700,00 zł przeznaczono na zakupy pozycji dostosowanych do profilu biblioteki, potrzeb użytkowników i preferencji członków sekcji naukowych TPN, a także na: inwentaryzację, porządkowanie i konserwację księgozbioru oraz archiwaliów TPN (m.in. zlecenie oprawy 40 książek i czasopism oraz zakup specjalnych pudeł do przechowywania archiwaliów); działalność z zakresu informacji naukowej i aktywności popularyzatorskiej (m.in. zakup laptopa i rzutnika multimedialnego); opracowanie komputerowej bazy danych (opracowanie 5013 rekordów); przechowywanie zbiorów bibliotecznych, w tym starodruków (sfinansowanie kosztów utrzymania lokalu TPN, wynagrodzenia dla pracowników); digitalizacja zbiorów (przygotowanie cyfrowej wersji 100 książek). Dofinansowania nie uzyskało jedynie zadanie związane z wydaniem „Biuletynu Informacyjnego TPN" nr 15.

Ponadto w roku sprawozdawczym w Bibliotece TPN zrealizowano kolejny projekt digitalizacyjny: „Cyfrowa Kolekcja Biblioteki Naukowej Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu". Środki na jego realizację uzyskano z programu Narodowego Instytutu Audiowizualnego w Warszawie (Program: Dziedzictwo Cyfrowe). Uzyskana kwota dofinansowania wynosiła 32 256,00 zł. W efekcie realizacji zadania przygotowano i udostępniono w oparciu o przygotowaną stronę internetową unikatową kolekcję 81 pozycji (XIX-XX w.) o szczególnej wartości poznawczej i merytorycznej, obejmujące najcenniejszą część zbiorów. Ponadto zakupiono 2 zestawy sprzętu komputerowego do pracowni digitalizacyjnej oraz zatrudniono zespół odpowiedzialny za wykonanie projektu.

Z końcem 2011 r. księgozbiór Biblioteki Naukowej TPN w dniu 31 grudnia 2011 r. liczył 38431 wol. druków zwartych i czasopism. Dodatkowo TPN jest depozytariuszem księgozbioru (ok. 9 tys. wol.) byłej Stacji Naukowej Polskiego Towarzystwa Historycznego w Przemyślu. Kontynuowane są prace nad selekcją i ujednoliceniem metod ewidencji zbiorów bibliotecznych.

Obsługę administracyjną i finansową Towarzystwa, Biblioteki Naukowej pozostałych agend TPN wykonywał Dział Administracyjny. Jego zadania nie uległy zmianie w porównaniu do lat uprzednich, ale zmieniła się kwestia obsługi działu.

Dział Wydawniczy zajmował się kompleksowym przygotowaniem publikacji do druku. W ramach tych zadań wykonywano we własnym zakresie redakcję naukową, techniczną, skład komputerowy i łamanie oraz współpracowano z drukarniami. Pracami Wydawnictwa Naukowego kierował mgr Krzysztof Szybiak, który był jednocześnie redaktorem technicznym. Sprawozdanie z przebiegu pracy Wydawnictwa Naukowego zamieszczono w dalszej części „Biuletynu".

Działalność merytoryczna, naukowa, popularnonaukowa i współpraca z instytucjami i innymi stowarzyszeniami omówiona została w sprawozdaniach sekcji naukowych i innych agend TPN, umieszczonych w dalszej części „Biuletynu".

Członkowie Zarządu i pracownicy TPN podjęli szereg działań usprawniających dotychczasową współpracę między TPN a instytucjami i organizacjami na terenie miasta. Poszerzono współpracę z szeregiem instytucji i organizacji, a także z lokalnymi mediami, które częściej niż dotychczas informowały o inicjatywach podejmowanych przez członków Towarzystwa.

W tym miejscu chcielibyśmy złożyć w imieniu Zarządu Towarzystwa serdeczne podziękowania wszystkim przedstawicielom instytucji i urzędów, a przede wszystkim członkom i sympatykom przemyskiego TPN, doceniającym nasze wysiłki zmierzające do rozwoju kultury i nauki Przemyśla i regionu Polski południowo-wschodniej, ufając jednocześnie, że ta życzliwa pomoc udzielona będzie Towarzystwu w kolejnych latach.

Dr Tomasz Pudłocki
Prezes TPN

PREZES
Towarzystwa Przyjaciół Nauk
w Przemyślu
dr Tomasz Pudłocki